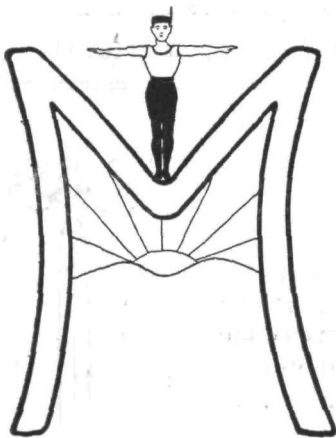

CVETOMIRSKI:

Breze.

irno in tiho so stale nad drevoredom, nad široko, z drobnim, belim peskom posuto cesto. Koliko jih je bilo, še sam ne vem. Štel sem jih časih, ali pri deseti sem vedno nehal. Skupina vitkih, srebrnih brez — to je bilo vse... Tamkaj kraj njih je samotarila »moja« klop, od dežja popolnoma izprana in pomita, tamkaj sem mnogokrat samotaril jaz, in breze, moje drage znanke, so samotarile ob meni. Kadarkoli sem šel po drevoredu, med bohotnimi kostanji, so me že oddaleč pozdravljale in vabile s srebrnimi prsti. — Pod širokim, črnim gozdom so se v ljubkem neredu lesketala tanka debla. In vedno sem pospešil korake, zakaj ljubil sem breze. Pa sem se oddahnil na svoji klopi, se nasrkal svežega gozdnega zraka in se naužil lepote, ki je bila razlita v razkošnih valih preko mehkega, vijoličastnega travnika pod menoj tjadol do dolge, temnozelenne stene kostanjev. Mesto je bučalo pred menoj, vriskalo je in ihtelo — stotero visokih ponosnih stolpov s pozlačenimi križi je kipelo iznad košatih vrhov vsekrižem gaja raztresenih dreves. Nad mestom jasno, modro nebo, zlato solnce na tem nebu, pod njim jate urnih belih golobov... Zvonilo je v mestu, venomer so doneli od vsepovsod iz visokih lin težki zvonovi... In za mestom griček za gričkom, za holmom holm, vse polno bučnih gozdov na teh gričkih in holmih — tudi od tam je vriskalo in ihtelo... Razprostrl bi človek roke in bi stopil na cesto...

Sedel sem na klopi in sem gledal; tudi breze so s širokimi, nedolžnimi očmi strmele v daljavo. Če je potegnil rahel veter, so v tajinstvenem šepetu vztrepotali na vrhovih listi, ali sloka, bleščeča debla se niso zgenila. Samo kadar je temno završalo zadaj iz gozda, kadar je v naglem plesu šinil pod nebo črn oblak, so se breze globoko sklonile, kakor da hočejo s svojimi belimi rokami zaprositi usmiljenja... Ob takih trenutkih so se mi zasmilile ubožice samotne, in pomagal bi jim bil, pa jim nisem

mogel, jaz sam sirotnik samotn. In začutil sem v svojem srcu še večjo ljubezen do njih in tedaj sem se pogovarjal z njimi...

Več kakor leto dni sem jih obiskoval, spomladi in poleti, jeseni in pozimi. In kadarkoli sem se vračal v mesto, se mi je zdelo, da nesem od njih blagoslov, ki me bo spremljal na vseh mojih žalostnih potih... Sladka je bila zavest, da nisem popolnoma sam, da vendar čuti z menoj nekaj tihih bitij.

Zgodilo pa se je, na kar nisem bil nikdar pomislil, še v sanjah ne. Šel sem nekoč v pozni, hladni jeseni zopet po drevoredu, da obiščem svoje samotne prijateljice. Pod mojimi nogami je šušljalo listje, ostra sapa mi je pihala od severa v lica. Vse drevje golo, mrtvo; od nikoder veselega glasu. Nenadoma postanem, mraz spreleti moje ude. Me li ne vara oko? Od srebrnih brez v daljavi ne duha ne sluha; niti za hip me ne zavabijo bele roke, ne zašume mi v pozdrav prijazni vrhovi... Hitreje sem stopil, skoro tekem, ker še vedno nisem hotel verjeti svojim očem. Burno mi je bilo srce v prsih, v glavo mi je silila kri. Končno sem došel na mesto in spoznal, da me niso varale oči; nikjer več niti ene breze; samo kratki, še sveži štori so pričali o nedavni smrti...

Kakor prikovan sem stal nekoliko časa na enem in istem mestu; povsili sem glavo, črna boleost mi je zalila srce.

»Posekali so jih, vse skupaj, od prve do zadnje... ubožice samotne.«

Nisem sedel na svojo klop, zakaj od tistega hipa zanaprej mi je postala tuja. Težkih, omahujočih korakov sem se napotil v mesto, kakor svinčene so bile moje misli. Še vedno sem se upiral žalostni resnici, da brez res ni več...

Mnogokrat obiščem zdaj grob svojih nekdanjih samotnih prijateljic. Mrzel veter brije čez tisti prostor, kjer so se nekoč ljubko sklanjala vitka, lesketajoča se telesca, kjer so vabile bele rok in so pozdravljale velike, nedolžne oči...

Samo bolesten spomin imam še nanje, na nepozabne znanke breze...

Utrinek.

*Na visokem, daljnem nebu
zvezda se je utrnila;
bo li kdaj na svoje prejšnje
mesto še se povrnila? —*

*Mnogokrat v življenju našem
hipno zapusti nas sreča,
a ko unovič se povrne,
radost v srcu nam poveča.*

Fr. Studenko.

